

4
h - 724 ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ჩიხლაძე ნინო ოთარის ასული

რუსელი ენათმეცნიერების
კლასიკური პერიოდის
ნიცარე ტექსტლინგვისტური იდეატი
(XIX ს-ის ბოლო-XX ს-ის პირველი მასამაღალი)

10.02.03 – სლავური ენები

ა ვ ტ რ ე ვ ე რ ა ტ ი

ფილოლოგის მეცნიერებათა კანდიდატის
სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად

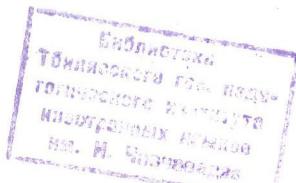
თბილისი
1999

ნაშრომი შესრულებულია ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგის ფაკულტეტის რუსული ენის კათედრაზე

სამასნიერო ხელმძღვანელი: ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
დ. გოცირიძე

მსამართი: ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
ნ. ბასილაძე

რომისალური რაონებები: ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
ნ. ჭოხნევლიძე

ნაყვანი რჩებისას: საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ა. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი

დისერტაციის დაცვა შედგება „27 “ 1999 წ.
„13“ საათზე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სადისერტაციო საბჭოს P10.01. C № 5 სხდომაზე

მისამართი: 380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი 1.
დისერტაციის გაცნობა შეიძლება უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

ავტორუფერატი დაიგზავნა „22 “ 1999 წ.

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი,
ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
თ. კიკჩევიშვილი

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

სადისერტაციო ნაშრომი ემდგნება ტექსტის ლინგვისტიკის, როგორც დამოუკიდებული დისციპლინის, წარმოშობის საკითხებს. XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის დასაწყისის რუსეთში არსებულ ლინგვისტურ სკოლებში როგორ ენათმეცნიერული პრობლემების გადაჭრასთან ერთად ისახებოდა იდეები, რომლებმაც დასაბამი მისცა ახალი დარგის – ტექსტის ლინგვისტიკის განვითარებას, რაც საფუძველს იძლევა, დაგმტკიცოთ, რომ აღნიშნული მეცნიერება ჩაისახა არა XX საუკუნის 50-60-იან წლებში, არამედ ჯერ კიდევ საუკუნის გარიერავზე.

ნაშრომის ამტულობა. მოუხედავად იმისა, რომ XX საუკუნის პირველ მესამედში ცალკეული ტექსტლინგვისტიკური იდეები არ არის წარმოდგენილი ერთიანი კონცეპტუალური პარადიგმის სახით, ჩვენ გაგვაჩნია სრული საფუძველი ვამტკიცოთ, რომ აღნიშნულმა შეხედულებებმა გარკვეული როლი შეასრულებს ახალი მეცნიერული მიმდინარეობის – ტექსტის ლინგვისტიკის ჩასახვასა და შემდგომ განვითარებაში. ამასთან დაკავშირებით ფრიად აქტუალურია რეს მეცნიერთა წვდილის საფუძვლიანი გამოკვლევა იმ ორიოულ წინაპირობათა ფორმირებაში, რის საფუძველზეც აღმოცენდა ახალი ლინგვისტური მიმდინარეობა. ამა თუ იმ მოვლენების საფუძვლიანად შესწავლამ გვიჩვენა, რომ არ უნდა ვთქვათ უარი წარსულ მიღწევებზე, როგორც სამართლიანად აღნიშნავს გ. ვ. ქოლშანსკი, „ყოველგვარი ახლადადმოცენებული კონცეფცია, სკოლა, მიმდინარეობა, სამეცნიერო ტრადიცია თავისი არსებული სახით ყალიბდება, როგორც ახალი ფაქტობრივი მასალის შესწავლისა და არსებულ მიღწევებათა კრიტიკულად გადაფასება-გაზრების შედეგი“...

შემთხვევით როდი ვამახვილებო ყურადღებას იმ ეპოქაზე, რომელიც XIX საუკუნის ბოლოსა და XX საუკუნის პირველ მესამედის მოიცავს. „ქლასიკურად“ წოდებული აღნიშნული დრო ცხობილია, როგორც ახალ კონცეფციათა მწვევა, შეიძლება ითქვას, შეურიგებული ბრძოლების ჰერიონი. სწორედ ამ დროს ყურადღებას იძყორბს ადრე ჩრდილში მდგარი, ან საერთოდ უცხობი პრობლემები (მაგალითად: ენის ისტორიასთან დაკავშირებული საკითხები, პოლემიკა წინარე ენის (პრაცვი) და მისი რეკონსტრუქციის შესახებ; დისკუ-